

čení služební a vysvědčení o chování zapisovaná úředně do knížek cestovních nebo do knížek služebních a j. v.;

c) úřední vysvědčení podmíněčně od poplatku osvobozená jsou ona, jež upotřebena jsou k tomu účelu, k jakému bylo o jich vyhotovení žádáno. Sem počítati jest úřední vysvědčení, o která požádají veřejné orgány neb úřady ze všeobecných nebo místních zdravotních ohledů nebo vůbec k nějaké úřední potřebě; úřední vysvědčení o existenci oněch okolností, jimiž podmíněno jest požívání určitého příspěvku na výživu nebo nějakého chudinského obročí; dále vysvědčení o existenci osoby za tím účelem, by mohla vybrati si úroky ze státních úpisů dlužných; výtahy z matrik, o něž diplomatickou cestou cizozemské úřady požádají, je-li šetřeno v onom státu reciprocity, pokud se oněch výtahů v cizozemsku užije a t. d.

Vyšetřování přípravné (v řízení trestním).

I. Účel a cíl přípravného vyšetřování.

Účelem přípravného vyšetřování jest podrobiti předběžnému prozkoumání obvinění, které bylo proti určité osobě vzneseno z nějakého činu trestního, a celý věcný podklad objasniti potud, pokud potřebí jest zjistiti ony momenty, jež způsobilými jsou vlivem svým buďto řízení trestní zastaviti nebo připraviti dání ve stav obžalovanosti a vedení důkazů v přelíčení hlavním (§ 91 tr. ř.). Účelem vyšetřování přípravného není úplně sebrati materiál potřebný k rozsouzení určitého případu trestního a tak je připraviti, že by nebylo lze více nadíti se lepšího osvětlení, nýbrž účel onen k tomu se nese, by opatřena byla jen látka k obžalobě dle domnění účinné. Účel tento zahrnuje v sobě tudíž shledání potřebné látky a pojištění její ku potřebě v řízení hlavním. Odtud vyplývají tyto zásady:

1. Vyšetřování přípravné zabírá vše to, co uvážiti má žalobce vznášeje obžalobu, totiž odnáší se k nepochybnému bytí objektivního podkladu skutkového, k důkazům o pachatelství a ku případným důvodům omluvným toho, jenž obžalován býti má.

2. Způsob pátrání má býti veden jen tak, aby se pravda zjistila ohledně všech bodů obvinění, pokud toho třeba. Při tom může ovšem výsledek vésti k důvodnému přesvědčení, že v daném případě není tu látky potřebné k působivé obžalobě.

3. Trvání přípravného vyšetřování nemusí zabratí nutně takovou dobu, až by se vyšetřily všechny prameny poznání, nýbrž jen potud, až se účelu dosáhne nebo důvodně musí býti pokládáno, že účelu toho dosíci nelze, ježto potřebné látky není. Postačí tedy bráti se za oněmi okolnostmi, na jichž základě lze vznést obžalobu s pravděpodobným výsledkem. Nesmí se však přehlédnouti, že k účelu tomuto nestačí pohotovost průvodních prostředků jen dle zdání dostatečných, nýbrž že žádati se musí i jakási jistota proti vyskytnutí se odvodních prostředků.

4. O výsledcích pátrání dlužno sepsati protokoly, aby bylo lze přehlédnouti počet pramenů a cenu jejich.

5. Předměty k pátrání sloužící, jako listiny, nástroje, jakož i věci zločinem zplozené musí být vzaty v uschování soudní a učiněna pečlivá opatření, aby průkaz o jich totožnosti podán býti mohl.

6. Pojistiti jest přítomnost (dostavení se) toho, kdo obžalován býti má, při hlavním přelíčení.

7. Sluší tedy účel přípravného vyšetřování v tom spatřovati, by jím postaráno bylo o zjednodušení řízení trestního, jmenovitě však o to, aby

přípravné vyšetřování jako takové t. j. jakožto pouhá příprava k hlavnímu přelíčení považováno bylo, aby tedy vedení důkazů v přípravném vyšetřování obmezilo se jen na body hlavní, kdežto vlastní provedení důkazů vyhrazeno býti může přelíčení hlavnímu (srv. motivy k řízení trestnímu).

II. Podmínky zavedení přípravného vyšetřování.

1. Přípravné vyšetřování zavéstí jest, když výsledek přípravných vyhledávání poskytl dostatečnou oporu k obvinění určité osoby z určitého trestního činu. Jest tedy zpravidla přípravné vyšetřování druhým stadiem, v něž řízení trestní vstupuje. Teprve tehdy, když přípravná vyhledávání vedou k těžitelnému výsledku, může státní zastupitelství navrhnouti, by přípravné vyšetřování zahájeno bylo. Vyhledává se tudíž ku přípustnosti vyšetřování přípravného předkem návrh zastupitelství státního, důslednost to zásady obžalovací, kteráž ovládá moderní řízení trestní, tedy i vyšetřování přípravné jakožto část řízení trestního.

2. Ku zavedení přípravného vyšetřování vyhledává se obvinění určité osoby z určitého činu trestného. Bližší okolnosti případu trestního mají být právě osvětleny přípravným vyšetřováním.

3. Státní zastupitelství povinně jest činíc návrh na zavedení přípravného vyšetřování sdělit s vyšetřujícím soudcem oznámení (udání), jakož i průvody, o nichž povědomosti nabylo, a dále výsledky konaného vyhledávání přípravného (§ 92 odst. 2 tr. ř.). Dalšího zdůvodňování návrhu tohoto potřebí není, stačíť, aby se předložil vyšetřujícímu soudci veškeren materiál, o nějž se opírá návrh na zavedení přípravného vyšetřování.

4. Před dáním ve stav obžalovanosti předcházetí musí přípravné vyšetřování, jde-li o zločin, jehož odsouzení přináleží před soud porotní, nebo má-li být zavedeno řízení trestní proti nepřítomnému.

5. Ve všech ostatních případech zůstaveno jest volnému uvážení zástupce státního, pokud se týká, soukromého žalobce, má-li být přípravné vyšetřování navrženo, čili nic (§ 91 odst. 1 tr. ř.).

III. Zkoumání návrhu na zavedení přípravného vyšetřování.

Přípravné vyšetřování liší se od přípravného vyhledávání tím, že vedení a nález na přípravné vyšetřování závisí na volném uvážení soudu, takže může zastupitelství státní přivést k platnosti náhled svůj toliko ve formě návrhů a stížností vznesených ku představenému soudu, kdežto při přípravném vyhledávání vystupuje zastupitelství státní vesměs samostatně a samostatně je vede, výkony vyšetřovací pak výhradně přísluší předsebráti soudci vyšetřujícímu; státní zástupce nesmí však výkony vyšetřovací pod následky neplatnosti dotýčného aktu předsebráti.

1. Přistoupí-li vyšetřující soudce k návrhu státního zastupitelství, jest obviněného obeslati, a soudce vyšetřující sdělití má s obviněným, že proti němu přípravné vyšetřování se zavádí (§ 198 tr. ř.). Proti zavedení přípravného vyšetřování žádati může rozhodnutí radní komory, kteráž o tom usnésti se má, dlužno-li při zavedeném přípravném vyšetřování setrvati, či zda řízení zastaviti jest (§§ 113 a 109 tr. ř.).

2. Chová-li vyšetřující soudce pochybnost o tom, má-li k návrhu na zavedení přípravného vyšetřování přistoupiti, vyžádejž si rovněž o tom usnesení radní komory (§ 92 odst. 3 tr. ř.).

3. Jakkoli § 92 tr. ř. nemá výslovného ustanovení o tom, že by soudce vyšetřující prve, než se rozhodne přistoupiti k návrhu zastupitelství

státního, jinaká vyhledávání konati mohl, nelze mu práva tohoto odřící; neboť je to jen pouhou důsledností práva soudce vyšetřujícímu příslušejícího, aby předkem zevrubně zkoumal návrh zastupitelství státního na zavedení přípravného vyšetřování. Jsou-li pak vyhledávání závadná, může je soudce vyšetřující dáti doplniti, a podle výsledků těchto nových vyhledávání může pak vymoci si usnesení radní komory.

4. Přistoupí-li radní komora k pochybnostem soudce vyšetřujícího a zamítne návrh na zavedení přípravného vyšetřování, přísluší státnímu zástupci stížnost k vrchnímu soudu zemskému.

IV. Postup při vyšetřování přípravném:

1. Přípravné vyšetřování vede pravidelně soudce vyšetřující osobně a přímo sám; může však požádati okresní soudy jak v obvodu svého sborového soudu, tak i mimo obvod tento za předsevzetí jednotlivých úkonů soudních. Okresní soudy mají žádosti této vyhověti šetřice předpisů pro vyšetřujícího soudce platných, a jeví-li se potřeba ještě dalších vyšetřovacích úkonů spadajících v obvod jejich, mají ihned i tyto další úkony předsevzít (§ 93 tr. ř.).

2. Bylo-li přípravné vyšetřování zavedeno, zakročí soudce vyšetřující z povinnosti úřední a nečekaje dalších návrhů žalobcových, aby skutkový podklad vyšetřil, pachatele zjistil, a tak dalece opatřil průvodní prostředky vedoucí k usvědčení nebo obhájení obviněného, pokud toho účel přípravného vyšetřování vymáhá (§ 96 tr. ř.).

3. Žalobce má právo podati vyšetřujícímu soudci návrhy i na předsevzetí jednotlivých úkonů vyšetřování, o nichž — rozpakuje-li se přistoupiti k nim — vymoci si má rozhodnutí radní komory (§ 97 odst. 1. tr. ř.). Pokud tedy přípravné vyšetřování trvá, může žalobce i obžalovaný činiti návrhy; toto právo jejich k tomu cíli, aby se přispělo k zevrubnosti vyhledávání, a po případě aby přípravnému vyšetřování dán byl směr jiný. Rozhodovati o návrzích těchto přináleží vyšetřujícímu soudci, avšak s tím obmezením, že musí vymoci sobě rozhodnutí radní komory, rozpakuje-li se k návrhům oněm přistoupiti.

4. Jakýsi stupeň veřejnosti stran jest nezbytným i po dobu trvání přípravného vyšetřování a proto může zastupitelství státní o stavu zavedeného vyšetřování přesvědčiti se nahlížením ve spisy a žádati o sdělení u věci té (§ 34 odst. 2. tr. ř.).

5. Než i právnímu příteli (advokátu a t. d.) obviněného může býti dovoleno nahlížeti do všech spisů nebo do některé části jich. V každé případnosti musí mu však dán býti na jeho žádost opis rozkazu zatýkacího a důvodů jeho, jakož i opis oněch opatření soudních, proti kterým obviněný ohlásil nějaký prostředek právní (§ 45 tr. ř.). Za to však vyloučena jest veřejnost stran při podstatném vyšetřovacím úkonu, totiž při výslechu obviněného; nesmíť při formálním výslechu obviněného nebo svědků konaném vyšetřujícím soudcem přítomen býti ani žalobce ani obhájce; avšak oprávněni jsou býti při ohledání, při prohlídce domu a při prohlídce papírů a označiti předměty, na které mají býti úkony vyšetřování rozšířeny. Vyšetřující soudce má k tomuto účelu zpravidla před výkonem těchto opatření žalobce zpravit, může je však předsevzít i bez tohoto předchozího vyrozumění, je-li nebezpečí v prodlení (§ 97 odst. 2. tr. ř.).

V. Prostředky k zajištění okolností, jež mají býti vyhledány.

1. Zanechal-li nějaký zločin nebo přečin po sobě stopy, musí býti vhodným způsobem vyhledány, zejména soudním ohledáním (viz čl. Ohledání soudní).

2. Předměty, na nichž, nebo jimiž trestný skutek spáchán byl, nebo jež pachatel na místě činu byl zanechal, vůbec pak předměty, které obviněným nebo svědky poznány býti mají, nebo jinak ku provedení důkazu sloužiti mohou, musí býti dle možnosti vzaty v soudní uschování (§ 98 tr. ř.).

3. Nedá-li se nějaká škoda zločinem nebo přečinem způsobená nebo ušlý zisk výpovědí poškozeného spolehlivým způsobem stanovit, nebo lze-li důvodně za to míti, že si škodu svou příliš vysoko cení, dlužno slyšením svědků nebo znalců vyšetřiti výšku její v oněch případech, kde výška škody má vliv na přičitatelnost skutku jako zločinu nebo na výměru trestu nebo na přiznání náhrady škody (§ 99 tr. ř.).

4. Spisy, které napsány jsou jazykem u soudu neobvyklým a pro vyšetřování závažny jsou, má vyšetřující soudce dáti předložiti přísežným tlumočníkem a přiložiti je i s tímto překladem ku spisům (§ 100 tr. ř.).

5. Co do výslechu svědků a znalců za účelem pojištění skutkového podkladu viz články »Svědci« a »Znalci«.

VI. Pomůcky při provádění vyšetřování přípravného jsou:

1. Protokoly sepsané o všech soudních úkonech k vyšetřování náležejících, zejména protokoly o výslechu obviněného, svědků, znalců srv. čl. »Protokoly«.

2. Přibrání svědků soudních (§ 102 tr. ř.; viz čl. »Svědci soudní«).

3. Denník vedený vyšetřujícím soudcem, jehož účelem jest, poskytnouti přehledný obraz o všech aktech přípravného vyšetřování.

VII. Skončení přípravného vyšetřování.

Přípravné vyšetřování může býti skončeno:

1. Zastavením dalšího řízení trestního, jež nařizuje vyšetřující soudce, jakmile žalobce vzal nazpět žádost na trestní soudní stíhání obviněného nebo podal návrh na zastavení přípravného vyšetřování nebo konečně prohlásil-li, že nemá více důvodu k dalšímu soudnímu stíhání. Přípravné vyšetřování může však býti zastaveno i usnesením radní komory. Souhlasí-li pak státní zástupce se zastavením, jest přípravné vyšetřování tím právoplatně skončeno. Jestliže však nesouhlasí se zastavením přípravného vyšetřování se strany soudce vyšetřujícího nařízeným, přísluší mu dvojí právo; může učiniti návrh na doplnění přípravného vyšetřování nebo může vymoci si usnesení radní komory, proti němuž volno jest zástupci státnímu vznést stížnost k vrchnímu soudu zemskému. Zastaveno-li přípravné vyšetřování, dlužno o tom vyrozuměti žalobce, soukromého účastníka a obviněného, a je-li tento ve vazbě, musí být ihned propuštěn na svobodu. Ku žádosti jeho vyhotoviti jest mu úřední vysvědčení o tom, že není tu naproti němu více důvodu k dalšímu soudnímu stíhání (viz čl. »Vysvědčení úřední«.).

2. Přípravné vyšetřování může býti i tehdy prohlášeno za skončené, když konaná vyhledávání postačují, by nařízení hlavního přelíčení bylo

odůvodněno. Spisy přípravného vyšetřování prohlásí pak ihned vyšetřující soudce nebo radní komora za skončené, načež odevzdají se zástupci státnímu ku podání obžalovacího spisu. Ještě i nyní má zástupce státní právo buďto podati spis obžalovací nebo vrátiti spisy s tím prohlášením, že nenalézá pražádného důvodu k dalšímu soudnímu stihání; k tomu poskytuje se jemu 8denní propadná (preklusivní) lhůta počínající od přijetí spisů. A i v tomto případě jest státnímu zástupci volno podati v této osmidenní lhůtě návrh na doplnění přípravného vyšetřování. Zamítne-li vyšetřující soudce tento návrh na doplnění vyšetřování přípravného, může si zástupce státní vyžádati usnesení radní komory (§ 112 tr. ř.).

Soukromý žalobce musí být vyrozuměn o uzavření přípravného vyšetřování s vyzváním, aby do 14 dní podal spis obžalovací, a s poučením, že by nedodržení této lhůty bylo vykládáno za upuštění od žaloby (§ 112 2. odst. tr. ř.).

VIII. Právní prostředky proti opatřením vyšetřujícího soudce a radní komory.

1. Všichni ti, kdož za trvání přípravného vyšetřování nebo o dalším řízení následujícím po podání spisu obžalobního pokládají se stíženými nějakým opatřením nebo zpečováním soudce vyšetřujícího, mají právo žádati o tom rozhodnutí radní komory a podati tuto žádost svoji buďto písemně neb ústně u vyšetřujícího soudce nebo přímo u radní komory.

2. Proti rozhodnutí radní komory nedává se pravidelně dalšímu prostředku právnímu místa. Výmínečně může však proti němu jak zástupce státní nebo soukromý žalobce, tak i obviněný vésti stížnost u sborového soudu II. stolice, dotýká-li se rozhodnutí ono vyloučení jednotlivých trestních věcí z řízení trestního, jež o nich společně vésti se má, nebo týká-li se nařízení nebo zrušení vazby nebo konečně ustanovení zajišťovací sumy (kauce).

3. Dále přísluší zástupci státnímu anebo soukromému žalobci právo vésti stížnost u sborového soudu II. stolice proti oněm rozhodnutím, jimiž zamítnut byl návrh na zavedení přípravného vyšetřování nebo jimiž vysloveno bylo zastavení vyšetřování přípravného. Stížnost tato nemá pravidelně odkládacího účinku a musí být vznesena do tří dnů od prohlášení onoho usnesení, proti němuž směřuje, u radní komory. Sborový soud II. instance rozhoduje o stížnostech té s konečnou platností v neveřejném sezení slyšev dříve vrchního zástupce státního (§ 114 odst. 1. a 2. tr. ř.). Ostatně srv. čl. »Reformatio in peius«. Dle možnosti pečovati jest o to, aby předložením spisů, jež vyvoláno bylo použitím toho neb onoho prostředku právního, nezdržoval se postup řízení, a proto v případě nutnosti sluší vyhotoviti opisy oněch aktů, jež k dalšímu vedení celého řízení nezbytny jsou. (§ 115 tr. ř.).

Literatura: Prof. Dr. Storch, Řízení trestní rak., Praha, 1897.

Výtahy.

I. Pojem.

Výtahy rozumí se částečné výpisy obsahu určitých záznamů (knih, listin, spisů a pod.). Ve všech případech, kde strany jsou oprávněny vyžádati si od úřadů opisy, mohou žádati též za vydání částečných opisů (výtahů), jež pak ovšem musí zřejmě označiti. V tomto smyslu činí se též rozdíl mezi částečnými výtahy z pozemkové knihy o určitém knihovním tělese a pod. (částečný, sumární extrakt) a mezi výtahy úplnými